

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อ ศึกษาท้องถิ่นในสามจังหวัดภาคใต้

ระยะที่ ๒

วลัยลักษณ์ ทรงศิริ
(หัวหน้าโครงการ)

ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม
(ที่ปรึกษาโครงการ)

กรกฎาคม ๒๕๕๑

ความทรงจำในอ่าวปัตตานี

(มีฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กรุณาอย่าอ้างอิง)

มารอนิง สาและ
ดอเลาะ เจี้ยแตร

สารบัญ

บีอติงป้าลอกาย	๕๔
บีอติงป้าลอนຸດີ	๕๕
ຕົ້ມນືອແຮປາແຍ	๕๕
ລາໂຈະ (ບິ່ງນໍາເຄີ່ມ) ຮອບອ່າວ	๕๕
ບົ້ອທີງ	๕๖
ເລະອາຕັສ	๕๖
ແລ້ໄມຣີ້ວ	๖๐
ຕົ້ມນືອແຮສູງເວະ	๖๑
ກາແລປະໂດ	๖๒
ອາໄລແວຈີ	๖๒
ອາໄລປາລອນບາຕັສ	๖๒
ຄລອງຍະຫວີ່ (ຄລອງຍາມູ)	๖๒
ຕົ້ມນືອແຮຕະໂມະ	๖๔
ຕົ້ມນືອແຮຕີ່ມອ (ໂປ້ສາມລູກ)	๖๔
ບົ້ອທີງປ່າເສດອເລະບາຮອ	๖๔
ຕົ້ມນືອແຮນູ້ມອແຊ (ໂປ້ທີ່ອໝູ່້ຂ້າງໜ້າໂພງພາງ)	๖๔
ບົ້ອແນໜາແຮ	๖๕
ປາລອນຸດີ (ຫັວນຸດີ)	๖๖
ບຣິວຄົມຝຶ່ງອ່າວໄທຢ	
ບົ້ອທີງຈິນອ (ສັນດອນທຣາຍຈິນຝຶ່ງອ່າວໄທຢ)	๖๗
ຕະນະເລື້ອແນະ	๖๗
ກາແລນຸດີ (ທ່າເຮືອນຸດີ)	๖๘
ປາລອປາເສ	๖๙
ໄມະກາມີ້ງ	๖๙
● ๔. ພິທີກຣມແລະ ຄວາມເຊື່ອດັ່ງເດີມຂອງຄນຮອບອ່າວປັດຕານີ	
ພິທີກຣມທີ່ກຳລັງຫາຍໄປ	๗๑
ພິທີນູ້ໜາໜາຍຫາດ	๗๓
ໜມອບ້ານ ໜມອີ່ ແລະ ກາຮັກຍາໂຣຄ	๗๔
ຄວາມເຊື່ອໃນທ້ອງຄືນ	๗๐

● ๔. สรุปการเปลี่ยนแปลงรอบอ่าวปัตตานี	๙๕
การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์	๙๕
ใช้เวลาทำประมงมากขึ้น	๙๖
การจับสัตว์น้ำของชาวบ้านที่ไม่สามารถควบคุมได้	๙๖
การเปลี่ยนพื้นที่สาธารณะให้เป็นของปัจเจก	๙๗
นาเกลือและนาข้าวถูกเปลี่ยนเป็นนาครุ่ง	๙๘
ชาวบ้านรอบอ่าวเพิ่มมากขึ้น/ความโกลาหลในการดำเนินชีวิต	๙๐

ความทรงจำในอ่าวปัตตานี

มະรอนິງ ສາແລະ
ດອເລາະ ເຈົ້າແຕ

-๑-

ສພາພື້ນທີ ອ່າວປັດຕານີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ອ່າວປັດຕານີໃນອົດປີເປັນພື້ນທີ່ຂຶ້ນມີຄວາມອຸດນົມສົມບູຮົມ ມີຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງສັຕິວົນໍາ ເປັນແຫ່ງພລິຕ ອາຫາຣ່າລ່ອເລື່ອງໜຸ່ນໜ້າຮອບອ່າວ ຮວມລຶ່ງທັງປະເທດໄທແລະເອເຊີຍຕະວັນອອກເນື້ອງໄດ້ ມີພື້ນທີ່ພົວນໍາປະນາມລົງ ຕາຮາງກີໂລມເມຕຣແລະພື້ນທີ່ບັນຝຶ່ງຮອບອ່າວ ๓๐,๐๐๐ ໄກສະໜະຂອງຮະບັນນິເວາເປັນແບບພສມພສານ ຮະຫວ່າງນໍາເຈີດກັບນໍາເຄີມແລະນໍາກ່ຽວ່ອຍ

ນໍາເຈີດ ຈະມີມາກໃນຂ່າວງຄຸດຟັນ ບຣິເວັນປາກຄລອງຍາມູແລະຄລອງບາງປູ ເຊັ່ນ ນ້ຳໜູ່ນ້ຳນາງປູແລະຄາໄຕະນໍ້າຈະຈຶດສົນທີເພຣະອິທີພລາຈາກແມ່ນໍາຍະຫົ່ງແລະແມ່ນໍາປາເຮົາ ນໍາກ່ຽວ່ອຍ ສ່ວນໄຫວ່ງເກີດຂຶ້ນຂ່າວງຄຸດຟັນ ບຣິເວັນໜູ່ນ້ຳນາງແຫລມນັກ ສ່ວນ ນໍາເຄີມ ຈະມີບຣິເວັນນ້ຳນູ້ດີຈົນລົງປລາຍແຫລມ

ມີແມ່ນໍາສາຍຫລັກໆ ສອງສາຍທີ່ນໍາເອາຫາຕຸອາຫາຣ ໄກລອງສູ່ອ່າວປັດຕານີ ເພີ່ມຄວາມອຸດນົມສົມບູຮົມໃຫ້ກັບພື້ນ ແລະສັຕິວົນໍາອ່າວປັດຕານີ ປຣິມາມນໍາໄດ້ດິນມີມາກ ດ່ອນຫັ້ງສົມບູຮົມໃນພື້ນທີ່ດິນປັນທາຍນີ້ຮະດັບນໍາໄດ້ດິນໜຶ່ນຊັບອູ້ຕລອດເວລາໃນຄວາມລຶກເພີ່ງ ๒-๕ ເມຕຣ

ຈາກລັກຢະຮູບປ່ວງທ່ວ່າໄປຂອງອ່າວປັດຕານີສາມາຮອ່ເຫັນ ໄດ້ຂັດເຈນດ້ວຍສາຍຕາຈາກຝຶ່ງທີ່ເກີດຈາກສັນທາຍທີ່ທັນຄົມເປັນຮູບໂຄງໄປຈົນລົງປລາຍແຫລມຈະມີລັກຢະເປັນວິເຮົາຕຽວຕາງອ່າວມີຄວາມກວ່າງນາກກ່າວ່າປາກອ່າວທີ່ລື້ອມຮອບດ້ວຍປ່າຍເລີນ

ອ່າວປັດຕານີເປັນແຫ່ງອາຊີພຫລັກທີ່ສ່ວັງຮາຍໄດ້ຕ່ອໜຸ່ນໜ້າຮອບອ່າວໃນ ๗ ຕໍານັກັນ ๗ ຄໍາເກອ ຂຶ້ອ ຄໍາເກອຍະຫົ່ງ ຄໍາເກອມເມື່ອປັດຕານີ ແລະ ຄໍາເກອහນອົງຈິກ ທີ່ໄກ້ພລິຕພລດ້ານສັຕິວົນໍາ ພື້ນທີ່ບາງສ່ວນມີຫຼັກທະເລ ແລະສາຫ່າຍທີ່ເປັນແຫ່ງອາຫາສັຕິວົນໍາວ່າຍອ່ອນກ່ອນທີ່ຈະອອກສູ່ທະເລີນອກ

ຝ່ານຈະທັກ ๒ ທ່າວງ ຂຶ້ອ ຕຶ້ງແຕ່ເຄື່ອນພຖາຍການ - ກັນຍານ ຈາກອິທີພລຂອງຄົມມຣສູມຕະວັນຕາເນື້ອງໄດ້ ແລະຫ່ວ່າງທີ່ ๒ ຮະຫວ່າງເຄື່ອນຕຸລາການ - ມກຣາຄມ ຈາກອິທີພລຄົມມຣສູມຕະວັນອອກເນື້ອງເໜື້ອ ຝ່ານຕົກຊູກໃນຂ່າວງເຄື່ອນພຖາຍການ - ມກຣາຄມ ຈາກອິທີພລຄົມມຣສູມຕະວັນອອກເນື້ອງເໜື້ອມາກກ່າວ່າ ອຸົມຫຼັກມີອູ່ຮະຫວ່າງ ๒๐ – ๓๖ ອົງຄາເຊລເຊີຍສ ໂດຍເຄີ່ຍປະນາມ ๓๐-๓๒ ອົງຄາເຊລເຊີຍສ